

Процько Є.С.
викладач кафедри англійської мови
та методики її викладання
Уманський державний педагогічний університет
Імені Павла Тичини

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ БЕЛЬГІЇ

Становлення професійної освіти Бельгії відбувалося у складних умовах. В часи коли країна була частиною Нідерландського Королівства (до 1830р.) уряд намагався вирівняти структуру навчання, спеціалізованої підготовки вчителів, розроблялися нові навчальні програми. Коли Бельгія стала незалежною державою ситуація у сфері освіти значно погіршилася через обмеження матеріальних коштів на утримання закладів освіти та впливу церкви, яка повсякчасно перешкоджала розвитку освіти [2].

Основні реформи у системі професійної освіти відбулися в 1860-1960 рр.:

- визначений термін обов'язкової освіти, який складав 12 років;
- введена система індивідуального оцінювання;
- визначений перелік кваліфікацій та навчальних дисциплін;
- визначений термін здобуття середньої професійної освіти, який складав 4 роки [1].

До особливостей організації професійної підготовки вчителів Бельгії можна віднести наявність тривалого циклу навчання та короткого циклу навчання. Тривалий навчальний цикл рівноцінний за рівнем підготовки навчанню у традиційному університеті. Навчальний рік у вищій школі триває 30 тижнів. Екзаменаційні сесії розпочинаються у січні, червні й серпні.

Короткий навчальний цикл на цьому рівні триває три роки (180 кредитів). Відповідно, тривалий навчальний цикл, який має освітній рівень університету, відбувається впродовж 4 - 5 років, включаючи трирічний цикл навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра академічного спрямування (180 кредитів) й одно- чи дворічний навчальний цикл для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра (60 - 120 кредитів) [3].

Професійна підготовка вчителів складається з двох компонентів: вивчення однієї або двох загальних дисциплін та безпосередньої професійної підготовки.

Кваліфікацію вчителя у Бельгії можна отримати:

1) у педагогічних (університетських) коледжах – Інституті вищої педагогіки (Institut Supérieur Pédagogique, франкомовна спільнота), Педагогічній вищій школі (Pedagogische Hogeschool, фламандська громада) або в Автономному інституті (німецька громада);

2) в університетах на факультетах підготовки вчителів (Брюссельський вільний університет, Гентський університет, Католицький університет у м. Левені (фламандська мовна громада) та Льєзький університет (франкомовна спільнота) [4, с. 49].

У підготовці вчителів існують професійно-орієнтовані й академічно-орієнтовані курси. Перші забезпечуються вищими професійними школами або університетськими коледжами, які надають майбутнім вчителям спеціальність для роботи у школах одразу після закінчення. Академічно-орієнтовані курси забезпечуються університетами для студентів, які планують пов'язати свою майбутню професію із викладанням у вишах або з науковою діяльністю.

Аналіз навчальних планів та програм підготовки вчителів в навчальних закладах Бельгії (університети та (університетські) педагогічні

коледжі) дає змогу зробити висновок, що загалом підготовка майбутніх педагогів охоплює шість блоків предметів:

1. Дисципліни психолого-педагогічного спрямування. Кожен навчальний заклад вільний у виборі програми курсу, яка включає переважно загальну підготовку (педагогіка, психологія, дидактика, теорія майстерності та освіта, описова психодидактика тощо), спеціальну підготовку (вчитель і логопед, дослідження у викладанні англійської мови тощо) та психологічну підготовку (розвивальна психологія, підліткова психологія, теоретичні та методологічні основи психології, соціальна психологія, психологія навчання в школі тощо). Структура курсів складається переважно з тем, які вивчають на заняттях, та тем, винесених на самостійне опрацювання. Курси закінчуються іспитом у формі тестів.

2. Дисципліни суспільного блоку, який включає курси загальноакадемічного циклу – питання філософії, основи біології, вступ до ІКТ, професійний розвиток, освітні технології, логіка, історія, географія, релігія, етика, економіка, тощо. Вони становлять ідейну, світоглядну основу професійного становлення майбутнього вчителя.

3. Блок методичних та методологічних дисциплін. Студенти вивчають коло предметів, спрямованих на засвоєння загальнометодичних знань, навичок розробляти та працювати з навчальними планами та програмами (методика викладання іноземної мови в середній школі, загальна методологія мови, дослідження в конкретній мові, розробка навчальних програм тощо).

4. Дисципліни спеціально-предметного циклу визначають профіль фахівця, тобто основу майбутньої професії (для отримання кваліфікації вчителя англійської мови – усне мовлення, письмо, соціокультурний підхід до вивчення мови, друга мова (в університетських коледжах) тощо).

5. Університети, які готують учителів англійської мови, пропонують деякі курси на вибір (курс взаємодії та комунікації, рух і спорт: сучасне і

майбутнє, культура, медіа та освіта, філософія освіти). Студентам запропоновано список предметів, з-поміж яких вони можуть вибрати два-три основних. Деякі навчальні заклади на старших курсах пропонують повні модулі на вибір, які допомагають майбутнім учителям зосередитися на певних аспектах освіти: модуль дисциплін «Навчання дорослих» та «Підготовка вчителів для початкової та середньої школи», «Початкова підготовка викладачів», «Робота в основній школі», «Системи навчання і практики», «Практика оцінювання та перевірки знань».

6. Для отримання диплому з педагогічної спеціальності студенти мають пройти педагогічну практику в середній школі. Кількість тижнів варіюється залежно від типу навчального закладу (університет, коледж):

- для першого року навчання – 2–4 тижні;
- для другого – 4–8 тижнів;
- для третього – 10–16 тижнів.

Таким чином, ми з'ясували, що системі вищої неуніверситетської професійної освіти притаманні функціональність і доступність. Вищий навчальний заклад неуніверситетського рівня – вища професійна школа / університетський коледж пропонують навчальні курси з різних фахових напрямів. Специфічними для цього типу освіти є навчальні програми для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра професійного спрямування, доступ до вищої академічної освіти завдяки перехідним програмам, що дозволяють розпочати навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра в університеті.

Список використаних джерел

1. Гаврилюк М. В., Лещенко М. П., Магдач З. Т., Мукан Н. В. Education in Europe: the main features. Освіта в Європі: основні

характеристики: навчальний посібник / ред. М. П. Лещенко. – Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2008. – 244 с.

2. Дераєре М. Demythologizing the Educational Past: an endless task in history of education // Historical Studies in Education. – 1997. – № 9 (2). – P. 208– 223.

3. Report on: A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. – Ministry of Science, Technology and Innovation. Bologna working group on Qualifications Frameworks, December, 2004. – 76 p.

4. Soetart, R. Teacher Education in Belgium, Flemish and French Communities – the situation at the end of the 1990s. / Prof. Dr. Ronald Soetart, Katherleen van Heule. – Ghent universiteit TNTEE Publications, December 1999.